

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Рішенням наглядової ради
протокол від 29.09.2022 №6

**ПОЛІТИКА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ
(ПРОГРАМА З УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ)
ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «УКРАЇНСЬКА ФІНАНСОВА
ЖИТЛОВА КОМПАНІЯ»**

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	3
РОЗДІЛ 2. НОРМАТИВНА БАЗА І ТЕРМІНИ	3
РОЗДІЛ 3. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ	5
3.1. Цілі і завдання системи з управління ризиками	5
3.2. Принципи управління ризиками	6
3.3. Види ризиків	10
3.4. Програма з управління ризиками	11
3.5. Організаційна структура з управління ризиками	16
3.5.1. Суб'єкти управління ризиками Товариства	16
3.5.2. Наглядова рада Товариства	17
3.5.3. Правління Товариства	17
3.5.4. Комітети правління Товариства з управління ризиками	20
3.5.5. Керівник дирекції з управління ризиками та дирекція з управління ризиками	21
3.5.6. Комплаєнс-менеджер	Ошибка! Закладка не определена.
3.5.7. Фінансовий департамент	23
3.5.8. Управління бухгалтерського обліку та звітності	23
3.5.9. Підрозділи Товариства, відповідальні за прийняття ризику	24
3.5.10. Відділ внутрішнього аудиту	24
РОЗДІЛ 4. КОНТРОЛЬ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ	24
РОЗДІЛ 5. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ	25

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. Політика управління ризиками (Програма з управління ризиками) в приватному акціонерному товаристві «Українська фінансова житлова компанія» (далі - «Політика») визначає цілі і завдання управління ризиками, класифікацію ризиків, принципи і порядок організації системи управління ризиками, в т.ч. розподіл функцій, пов'язаних з управлінням ризиками, між наглядовою радою, правлінням Товариства, іншими колегіальними органами Товариства та підрозділами Товариства, що здійснюють функції управління ризиками та прийняття ризиків, методи оцінки що застосовуються, для обмеження та зниження ризиків в приватному акціонерному товаристві «Українська фінансова житлова компанія» (далі - «Товариство»).
- 1.2. Політика розроблена відповідно до правил, рекомендацій та вимог Національного банку України (далі - «НБУ»), з урахуванням положень Базельського комітету з банківського нагляду Європейського союзу і банківської практики, що склалася.
- 1.3. Система управління ризиками є частиною загальної системи управління Товариства і спрямована на забезпечення стійкого розвитку Товариства, що забезпечує безперервну діяльність в довгостроковій перспективі.

РОЗДІЛ 2. НОРМАТИВНА БАЗА І ТЕРМІНИ

- 2.1. При розробці Політики були використані наступні нормативно-правові акти:

№	Найменування документу:
1	Базель II: Міжнародна конвергенція розрахунку капіталу та стандартів капіталу (International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards. Basel Committee on Banking Supervision), в редакції від червня 2006 р.
2	Положення про організацію системи управління ризиками у банках України і банківських групах, затверджене постановою Правління НБУ №64 від 11.06.2018 року (із змінами та доповненнями) (далі - «Постанова НБУ №64»).
3	Регламент Європейського Парламенту і Ради ЄС №575/2013 від 26.06.2013 року щодо пруденційних вимог до кредитних установ і інвестиційних компаній із змінами до Регламенту ЄС №648/2012 (CRR).
4	Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 року №2121-III (із змінами та доповненнями)
5	Методичні рекомендації. Принципи корпоративного управління для банків (Guidelines. Corporate governance principles for banks. Basel Committee on Banking Supervision), в редакції від липня 2015 р.
6	Директива Європейського Парламенту і Ради ЄС 2013/36/ЄС від 26.06.2013 року про доступ до діяльності кредитних організацій і пруденційний нагляд відносно кредитних організацій і інвестиційних фірм, про внесення змін до Директиви 2002/87/ЄС та про скасування Директив 2006/48/ЄС та 2006/49/ЄС (CRD IV).

- 2.2. Терміни та скорочення, які використовуються в цьому документі:

Апетит до ризику (схильність до ризику) - сукупний максимальний рівень ризику Товариства за всіма видами ризику та за кожним із суттєвих ризиків окремо, визначений наперед в межах допустимого рівня ризику, який Товариство готове прийняти (прийняло рішення щодо їх прийняття) в процесі створення акціонерної вартості і досягнення встановлених стратегічних цілей та виконання фінансового та/або інвестиційного планів (у тому числі цільових показників дохідності).

Втрата – негативний наслідок реалізації ризику фінансового характеру: збиток, недоотриманий дохід та/або втрачена вигода.

Керівник дирекції з управління ризиками - головна посадова особа Товариства, відповідальна за управління ризиками.

Комплаєнс-менеджер - головна посадова особа Товариства, відповідальна за здійснення контролю за дотриманням норм (комплаєнс).

Допустимий рівень ризику (Risk Capacity) - максимальна величина ризику, який Товариство здатне прийняти по усіх видах ризику, з урахуванням рівня капіталу Товариства, здатності адекватно і ефективно управляти ризиками, а також з урахуванням регуляторних обмежень.

Ідентифікація ризиків - процес виявлення і класифікації видів ризиків.

Істотні ризики - ризики, негативні наслідки реалізації яких істотно (суттєво) впливають на фінансовий результат, капітал, ліквідність, репутацію Товариства, або на можливість дотримання вимог НБУ.

Колегіальні органи - колегіальні робочі органи, утворення яких відноситься до компетенції наглядової ради та правління Товариства, яким делегуються частина функцій відповідно до Статуту приватного акціонерного товариства «Українська фінансова житлова компанія», затвердженого наказом Міністерства економіки України від 14 січня 2022 року №111(далі – Статут Товариства).

Ліміт ризику - встановлене чисельне обмеження значень показників, що характеризують (кожен окремо або в сукупності) рівень ризику. Ліміт може бути встановлений в абсолютному і відносному значенні.

Матеріальний ризик - ризик, який може мати значний вплив, на фінансовий результат, капітал, ліквідність, репутацію Товариства, проте до системи управління яким не пред'являються вимоги НБУ, управління таким ризиком може здійснюватися за спрощеною процедурою згідно з вимогами даної Політики.

Невластивий ризик - ризик, який не виникає у Товариства у зв'язку з відсутністю операцій, схильних до такого ризику, та відсутністю планів по проведенню таких операцій на горизонті бізнес-планування.

Несуттєві ризики – ризики, що притаманні Товариству, але не визнані істотними або матеріальними за результатами оцінки.

Оцінка ризику - оцінка вірогідності реалізації ризику і величини можливих втрат та/або інших негативних наслідків при реалізації конкретного виду ризику та/або сукупності ризиків, що Товариство приймає на себе.

Прийняття ризику – дія (чи бездіяльність), яка призводить до зміни рівня ризику Товариства. Прийняття ризику Товариством відбувається:

- при ухваленні рішень про укладення договорів, здійснення операцій між Товариством і контрагентами (для кредитного і ринкового ризику, а також ризику ліквідності);
- при виконанні учасниками системи управління ризиками (відповідно до п. 3.4. Політики) функцій, яким властиві ризики, відмінні від пов'язаних з прийняттям рішень про здійснення операцій і укладення договорів (наприклад, комплаєнс-ризик).

Для ризиків, управління якими здійснюється на консолідованій основі (ризик ліквідності, процентний та валютний ризики), виділяється активне (у момент здійснення операції/ підписанні договору) та пасивне (за допомогою консолідації позиції, схильної до цього виду

ризик) прийняття ризику.

Профіль ризику - результат оцінки рівня ризиків Товариства на певну дату до врахування заходів для зниження ризиків, а також з урахуванням таких заходів, в розрізі кожного виду ризику, та в агрегованому виді. Профіль ризику може відображатися верхньорівнево - у вигляді фактичних значень показників Апетиту до ризику на звітну дату, або детально, включаючи значення лімітів нижчих рівнів.

Регулятор - Національний банк України.

Ризик - властива діяльності Товариства можливість реалізації події, яка призводить до фінансових втрат та/або впливає негативно на репутацію та/або стан ліквідності Товариства.

Під **управлінням ризиками** розуміється комплекс заходів, що забезпечують виявлення, оцінку, агрегацію усіх істотних/матеріальних ризиків, моніторинг, обмеження і контроль об'ємів прийнятих ризиків, планування рівня ризиків, реалізацію заходів по зниженню рівня ризику для підтримки прийнятих об'ємів ризиків в межах, встановлених зовнішніми і внутрішніми обмеженнями в рамках реалізації стратегії/стратегічного плану розвитку Товариства.

Система управління ризиками - сукупність належним чином задокументованих і затверджених програм, політик, методик і процедур управління ризиками Товариства, які визначають порядок дій, спрямованих на здійснення систематичного процесу виявлення, вимірювання, моніторингу, контролю, звітування та пом'якшення всіх видів ризиків на всіх організаційних рівнях.

Стрес-тестування - аналітичний інструмент оцінки потенційного впливу на фінансовий стан, достатність капіталу і ліквідність Товариства заданих змін ризик-факторів в умовах маловірогідних, але можливих стресових сценаріїв з використанням підходів на підставі сценарного аналізу або аналізу чутливості.

Інші терміни, які використані в даній Політики, використовуються у значеннях, визначених Законом України «Про банки та банківську діяльність», іншими законами України та нормативно-правовими актами НБУ.

РОЗДІЛ 3. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

3.1. Цілі і завдання системи управління ризиками

3.1.1. Цілями системи управління ризиками є:

- Забезпечення/підтримка прийнятного рівня ризиків у рамках Апетиту до ризику та/або інших лімітів і обмежень;
- Забезпечення достатності капіталу для покриття істотних/матеріальних ризиків;
- Забезпечення фінансової стійкості Товариства, що базується на основі прийнятного співвідношення дохідності та ризиків, що приймаються, у рамках встановленого Апетиту до ризику та у відповідності до стратегії/стратегічного плану розвитку Товариства;
- Забезпечення ефективного розподілу ресурсів для оптимізації співвідношення ризику і дохідності Товариства;
- Забезпечення безперервності діяльності в довгостроковій перспективі і планування оптимального управління бізнесом Товариства, з урахуванням можливих стресових умов;
- Виконання вимог регуляторних органів України.

3.1.2. Завданнями системи управління ризиками є:

- Ідентифікація і оцінка істотності ризиків;
- Оцінка, агрегація і прогнозування рівня ризиків, наслідків їх реалізації;
- Встановлення лімітів і обмежень ризиків;
- Моніторинг і контроль за об'ємами прийнятого ризику, реалізація заходів щодо зниження рівня прийнятого Товариством ризику/попередження перевищення рівня ризику з метою його підтримки в межах встановлених зовнішніх і внутрішніх обмежень;
- Виконання встановлених НБУ значень обов'язкових нормативів та обмежень;
- Оцінка достатності доступних фінансових ресурсів (далі - «ДФР») для покриття істотних/матеріальних ризиків, для яких визначаються вимоги до капіталу, у тому числі у разі настання стресових ситуацій;
- Планування капіталу, виходячи з результатів усебічної оцінки ризиків, тестування стійкості Товариства по відношенню до внутрішніх і зовнішніх чинників ризику, орієнтирів стратегії/стратегічного плану розвитку Товариства, вимог НБУ до достатності капіталу;
- Розробка превентивних і коригуючих дій з підтримки достатності капіталу і запобігання/ зниження збитків Товариства у разі настання стресових ситуацій;
- Здійснення стратегічного планування з урахуванням рівня ризику, що приймається;
- Інформування наглядової ради Товариства, правління Товариства, інших колегіальних органів і підрозділів Товариства, що здійснюють функції, пов'язані з прийняттям і управлінням ризиками, щодо істотних/матеріальних ризиків.

3.2. Принципи управління ризиками

3.2.1. Обізнаність про ризики

Рішення про проведення будь-якої операції повинне прийматися тільки після аналізу ризиків, що виникають в результаті такої операції з забезпеченням об'єктивності такого аналізу. Усі операції проводяться з дотриманням норм законодавства України, внутрішніх нормативних документів Товариства (далі – «ВНД») та/або організаційно-розпорядчих документів Товариства (далі – «ОРД») та/або відповідних рішень колегіальних органів Товариства.

Проведення нових типів операцій, схильних до істотних/матеріальних ризиків, за відсутності ВНД, ОРД або відповідних рішень колегіальних органів Товариства, що регламентують порядок їх здійснення, не допускається.

3.2.2. Ефективність системи управління ризиками

Товариство забезпечує своєчасну і об'єктивну ідентифікацію і оцінку розміру ризиків, а також повноту заходів з управління ризиками з оптимальним використанням фінансових ресурсів, персоналу і інформаційних систем з управління ризиками.

Елементом ефективності системи управління ризиками є система оплати праці, яка вибудовується у Товариства з урахуванням характеру і масштабу здійснюваних операцій, результатів діяльності, рівня і поєднання ризиків, що приймаються.

3.2.3. Залученість вищого керівництва

Наглядова рада Товариства, голова правління Товариства, правління Товариства і інші колегіальні органи Товариства відповідно до їх компетенції: затверджують ВНД, які

встановлюють підходи до управління ризиками; встановлюють ліміти і обмеження; на регулярній основі розглядають інформацію про рівень прийнятих ризиків, а також факти порушень, встановлених процедурами управління ризиками, лімітів і обмежень; приймають інші рішення в частині управління ризиками.

3.2.4. Принцип пропорційності

Попри те, що управління ризиками забезпечує охоплення усіх видів діяльності Товариства на усіх її організаційних рівнях і в усіх підрозділах, з урахуванням взаємного впливу ризиків, вимоги до реалізації системи управління ризиками в Товаристві будується відповідно до бізнес-моделі Товариства, її системної важливості, залежно від характеру, складності і масштабу здійснюваних Товариством операцій, рівня і поєднання ризиків.

3.2.5. Розподіл функцій

Для ефективного управління ризиками і з урахуванням необхідності мінімізувати конфлікт інтересів між прийняттям ризиків, обмеженням і контролем рівня ризиків, а також аудитом системи управління ризиками, організаційна структура Товариства формується з урахуванням необхідності чіткого розподілу функцій і відповідальності між підрозділами Товариства відповідно до принципу «3-х ліній захисту»¹.

1-а лінія захисту

Мета Управління рівнем ризику у рамках встановлених обмежень (прийняття ризику, відповідальність за поточне управління ризиком)

Функції

- Ідентифікація видів ризиків;
- Виявлення і первинна оцінка ризиків при здійсненні операцій і укладенні договорів, в т.ч. при впровадженні нових продуктів та/або виході на нові ринки;
- Прогнозування рівня ризиків, пов'язаних з позиціями/портфелями, керованими на консолідованій основі, моделювання поведінки клієнтів, статей балансу, продуктів;
- Первинний контроль відповідності ризику, що приймається, прийнятого ризику і прогнозного рівня ризику встановленим обмеженням на ризик;
- Розробка і реалізація заходів, необхідних для дотримання встановлених обмежень;
- Здійснення функцій, пов'язаних з прийняттям ризику при здійсненні господарських операцій і укладенні договорів (активне прийняття ризику) або за допомогою консолідації позицій, схильних до ризику (пасивне прийняття ризику в результаті передачі ризику) в межах встановлених регуляторних і внутрішніх обмежень по ризику (Апетит до ризику, інші ліміти і обов'язкові нормативи, інші обмеження);
- Прийняття ризику в результаті виконання/невиконання учасниками системи управління ризиками² функцій, яким властиві види ризику, відмінні від ризиків, пов'язаних із здійсненням операцій і укладенням договорів.

¹ Функції, перераховані у рамках кожної лінії захисту, можуть виконуватися не одним структурним підрозділом, а кількома підрозділами Товариства.

² Див. п. 3.5. Політики.

2-а лінія захисту

Мета	Незалежна оцінка і контроль ризиків
Функції	– Ідентифікація і оцінка істотності видів ризиків;– Надання експертизи у межах своїх компетенцій в частині ідентифікації ризиків, що виникають при випуску нових продуктів;– Розробка та підтримка в актуальному стані/погодження методології управління і оцінки ризиків та моделей оцінки ризиків;– Прогнозування/прийняття/участь у прогнозуванні рівня ризиків³;– Розробка системи обмежень рівня ризиків (включаючи розробку запропонованих до затвердження Апетиту до ризику, лімітів ризиків та/або структури значення інших лімітів ризику та/або інших якісних обмежень);– Незалежна від 1-ої лінії оцінка рівня ризиків, контроль відповідності фактичного і прогнозного рівня ризику встановленим обмеженням на ризик (розробка процедур попередження порушення рівня ризику, а також ескалації і контроль реалізації заходів по усуненню порушень);– Моніторинг дотримання обов'язкових регуляторних нормативів;– Організація/проведення процедури стрес-тестування;– Розробка і узгодження заходів по зниженню рівня ризиків у разі порушення 1-ою лінією захисту встановлених обмежень за фактичними даними;– Формування звітності по ризиках і доведення її до колегіальних органів, керівництва Товариства і наглядової ради Товариства;– Тестування і валідація моделей оцінки ризиків (ця функція виконується підрозділом, незалежним від розробки моделей і оцінки ризиків з використанням цих моделей).⁴

Розподіл функцій між підрозділами 1-ї та 2-ї лініями захисту повинні забезпечувати виключення ситуації, коли одна і та ж особа/підрозділ виконує функцію прийняття ризику та його контроль.

3-я лінія захисту

Цілі	Незалежна оцінка ефективності системи управління ризиками і перевірка її відповідності внутрішнім і зовнішнім вимогам
Функції	– Проведення оцінки ефективності системи управління ризиками, в т.ч. перевірка ефективності методології оцінки ризиків і процедур управління ризиками, встановленими ВНД Товариства, а також повнота застосування вказаних документів;– Інформування керівництва про виявлені недоліки в системі управління ризиками;– Контроль усунення виявлених недоліків в системі управління ризиками.

³ У випадку ризиків ліквідності, процентного та валютного ризику, податкового, правового і інформаційного ризиків, основну роль в прогнозуванні грає 1-ша лінія захисту, 2-га лінія захисту приймає участь.

⁴ Функція виконується підрозділом, відповідальним за валідацію.

Функції, перераховані у рамках 1-ої і 2-ої ліній захисту, визначаються у ВНД з управління окремим видом ризику з можливим відхиленням від приведеного вище переліку за наявності специфічних функцій для цього виду ризику.

Організаційна структура управління ризиками, з описом функцій, обов'язків, відповідальності та повноважень учасників, приведені в п. 3.5. Політики.

4-ою лінією захисту і контролю виступає НБУ, а також зовнішні аудитори, які попри те, що є зовнішніми по відношенню до Товариства організаціями, ~~якщо~~ є важливим елементом не лише для системи управління ризиками, але і для корпоративного управління Товариством в цілому.

3.2.6. Незалежність

Свобода від обставин, що становлять загрозу для неупередженого виконання керівником дирекції з управління ризиками, керівником підрозділу контролю за дотриманням норм (комплаєнс) та співробітниками дирекції з управління ризиками та співробітниками підрозділу контролю за дотриманням норм (комплаєнс) своїх функцій. Реалізується через відсутність бізнес-показників в показниках оцінки діяльності підрозділів 2-ї лінії захисту: дирекції з управління ризиками - керівником дирекції з управління ризиками і керівником підрозділу контролю за дотриманням норм (комплаєнс).

3.2.7. Інформаційні технології і якість даних

Управління ризиками будується на основі використання сучасних інформаційних технологій, що дозволяють підвищити якість і оперативність ухвалення рішень.

Якість даних (повнота, доступність) є критично важливим чинником для забезпечення надійності і точності результатів розрахунку і оцінки ризиків.

Товариство прагне до максимальної автоматизації процесів збору, зберігання, обробки даних. Товариство прагне автоматизувати процеси управління кредитним ризиком, застосовуючи провідні технології по діджиталізації інструментів та моделей.

У рамках управління ризиками враховуються ризики, пов'язані з впровадженням сучасних інформаційних технологій, обумовлені виникненням проблем в роботі автоматизованих систем і інформаційному захисті систем Товариства.

3.2.8. Вдосконалення методів

Методи управління ризиками постійно удосконалюються: процедури, технології і інформаційні системи покращуються з урахуванням стратегічних завдань, змін в зовнішньому і внутрішньому середовищі, а також нововведень в міжнародній практиці.

3.2.9. Ризик-культура

Для цілей забезпечення стійкого і ефективного функціонування усієї системи управління ризиками у Товаристві на постійній основі здійснюються заходи по розвитку ризик-культури, основними завданнями якої є:

- отримання співробітниками Товариства знань та навичок у сфері управління ризиками за допомогою систематичного навчання;
- правильне використання керівниками і співробітниками інструментів управління ризиками в повсякденній діяльності;
- формування у співробітників навичок правильного та своєчасного застосування інструментів управління ризиками;

- відкриті і активні комунікації у рамках Товариства про цінності та принципи ризик-культури.

3.2.10. Розкриття інформації

Уся необхідна відповідно до вимог регуляторів інформація з управління ризиками (в т.ч. про систему управління ризиками та профіль ризику Товариства) і достатністю капіталу, підлягає розкриттю.

Склад та періодичність звітності щодо ризиків відповідає вимогам НБУ, вимогам до управлінської звітності та вимог до розкриття інформації про ризики для усіх зацікавлених сторін відповідно до принципів прозорості, повноти тощо згідно пп. 3.4.6. п.3.4. Політики.

3.3. Види ризиків

Товариство визначає наступні види ризиків:

3.3.1. Кредитний ризик

Ризик виникнення збитків, або додаткових витрат, або зниження запланованих доходів внаслідок невиконання, несвоєчасного або неповного виконання боржником/ контрагентом фінансових зобов'язань відповідно до умов договору.

Кредитний ризик виникає за всіма активними операціями. В якості операцій, в результаті здійснення яких може відбуватися реалізація кредитних ризиків (джерел кредитних ризиків), розглядаються у тому числі, наступні операції:

- надання кредитів;
- придбання боргових цінних паперів;
- придбання зобов'язань боржника по договорах відступлення права вимоги;
- придбання зобов'язань боржника по заставах на вторинному ринку;
- по договорах фінансового лізингу;
- зобов'язання, по яких виникає дебіторська заборгованість;
- по укладених кредитних договорах.

3.3.2. Ринковий ризик

Ризик виникнення збитків, або додаткових витрат, або зниження запланованих доходів, або негативної зміни фінансових показників внаслідок несприятливої зміни ринкових чинників (у тому числі, курсів іноземних валют, процентних ставок, вартості фінансових інструментів).

3.3.3. Ризик ліквідності

Ризик виникнення збитків, або додаткових витрат, або зниження запланованих доходів внаслідок нездатності Товариства забезпечувати фінансування зростання активів та/або виконувати свої зобов'язання в належні терміни, або недотриманні вимог регуляторів відносно ризику ліквідності.

Виділяються наступні види ризику ліквідності:

- Ризик фізичної ліквідності - ризик невиконання Товариством своїх зобов'язань перед клієнтами та контрагентами (неможливість проведення платежу, видачі кредиту і так далі).

- Ризик структурної ліквідності (ризик концентрації) - ризик значного погіршення фізичної або нормативної ліквідності внаслідок дисбалансів в структурі активів та пасивів, у тому числі високій залежності пасивної бази Товариства від одного/ декількох клієнтів або джерел фондування, або на певному терміні.

3.3.4. Операційний ризик

Ризик виникнення збитків, або додаткових витрат, або зниження запланованих доходів внаслідок:

- недоліків або помилок в організації внутрішніх процесів;
- навмисних або ненавмисних дій працівників Товариства або інших осіб;
- відмови інформаційних систем Товариства;
- впливу на діяльність Товариства зовнішніх чинників.

Операційний ризик включає інформаційний ризик, модельний ризик та правовий ризики, але виключає репутаційний та стратегічний ризики.

3.3.5. Комплаєнс ризик

Комплаєнс-ризик - імовірність виникнення збитків/ санкцій, додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів, або втрата репутації в наслідок невиконання Товариством вимог законодавства України, нормативно-правових актів, ринкових стандартів, правил добросовісної конкуренції, правил корпоративної етики, виникнення конфлікту інтересів, а також невиконання внутрішніх нормативних документів Товариства.

Комплаєнс-ризик включає репутаційний і податковий ризик, а також ризик зміни законодавства України.

3.3.6. Інші ризики

Ризик виникнення збитків, або додаткових витрат, або зниження запланованих доходів, що не відносяться до категорій кредитного, ринкового, операційного, комплаєнс ризику та ризику ліквідності.

3.4. Програма з управління ризиками

3.4.1. Цикл управління ризиками

Цикл управління ризиками складається з наступних етапів/ складових:

- Ідентифікація ризиків;
- Оцінка ризиків;
- Управління ризиками;
- Моніторинг та контроль ризиків;
- Звітність щодо ризиків.

3.4.2. Ідентифікація ризиків Товариства

Планова ідентифікація ризиків та оцінка їх істотності проводиться раз на рік та завершується до початку циклу щорічного бізнес-планування. У випадку, якщо сталися значні зміни в зовнішньому середовищі та/або усередині Товариства, які можуть вплинути

на рівень ризиків Товариства, то може бути проведена позапланова ідентифікація і оцінка істотності ризиків.

Оцінка ризиків

3.4.3.1. Оцінка істотності при проведенні ідентифікації

Оцінка ризиків, що підлягають щорічній оцінці істотності, здійснюється на основі встановлених кількісних критеріїв або на основі експертних оцінок. При оцінці істотності ризиків Товариство керується вимогами НБУ.

Ризик може бути віднесений до однієї з категорій: «істотний», «матеріальний», «несуттєвий» або «невластивий».

Перелік видів ризиків Товариства з розподілом по категоріях істотності затверджується Наглядовою Радою або виконавчим органом з відповідними повноваженнями. Правління Товариства забезпечує розробку/актуалізацію необхідних ВНД з управління оновленим переліком істотних/матеріальних ризиків.

3.4.3.2. Стрес-тестування

Стрес-тестування є додатковим аналітичним інструментом оцінки потенційного впливу на фінансовий стан, достатність капіталу та ліквідність Товариства, заданих змін ризик-факторів в умовах маловірогідних, але можливих стресових сценаріїв з використанням підходів на підставі сценарного аналізу або аналізу чутливості.

Стрес-тестування проводиться Товариством, як мінімум по таких видах ризику:

- кредитний ризик;
- ризик ліквідності;
- процентний ризик;
- ринковий ризик;
- операційний ризик.

Також, враховується взаємний вплив ризиків один на одного при реалізації тих або інших сценаріїв.

3.4.3. Методи управління ризиками

3.4.4.1 Вимога до системи управління ризиками

Система управління ризиками залежить від істотності виявлених ризиків. Що означає:

- **Істотні ризики:** система управління ризиками повинна базуватись на:
 - визначені структурні підрозділи, що виконують функції 1-ї та 2-ї ліній захисту;
 - визначених комітетах, яким може бути делеговано правлінням Товариства право управління такими ризиками;
 - розробленні та затверджені ВНД, що визначають порядок функціонування системи управління відповідним ризиком, який включає:
 - ідентифікацію ризику,
 - оцінку ризику з використанням кількісних та/або якісних підходів,

- визначення підходів та методів управління ризиком, а також перелік заходів по зниженню ризику,
 - визначення лімітів і інших обмежень рівня ризику, а також контрольних значень, при досягненні яких необхідна реалізація заходів із зниження ризиків,
 - контроль обсягу ризику, що приймається, ескалація порушень встановлених лімітів та/або обмежень по ризику,
 - формування звітності про рівень прийнятого ризику і результати оцінки ефективності вживаних методів управління ризиком.
- **Матеріальні ризики:** для ризиків, віднесених до цієї категорії, визначаються тільки обов'язкові мінімальні вимоги:
- наявність підходу до оцінки ризику кількісним або якісним методом (допускається наявність експертної оцінки);
 - наявність системи обмежень, яка може бути заснована на експертних оцінках;
 - наявність системи звітності, що дозволяє контролювати рівень прийнятого ризику.
- **Несуттєві і невластиві ризики:** не потребує побудови системи управління ризиками.

При визначенні підходу до побудови системи управління ризиком необхідно керуватися принципом пропорційності з точки зору економічної доцільності побудови системи управління ризиками Товариства.

Товариство при управлінні ризиками залежно від типу та розміру ризику, що приймається, застосовує наступні методи управління ризиками:

3.4.4.2 Прийняття ризику

Якщо ризик знаходиться в межах встановлених лімітів, Товариство проводить відповідні операції/види діяльності з прийняттям ризику.

В деяких випадках прийняття ризику може відбуватися понад встановлені ліміти. Завдання функції управління ризиком застосувати всі можливі заходи для приведення рівня ризику до прийнятного рівня із застосуванням інструментів, вказаних в Політиці. Якщо не вдається понизити/захеджувати (застрахувати) ризик, рішення про прийняття ризику понад затверджений ліміт повинне прийматися на рівні наглядової ради Товариства. При цьому, мають бути забезпечені окремий моніторинг та окрема звітність за таким ризиком.

3.4.4.3 Обмеження ризику

В Товаристві діє система лімітів та обмежень, що дозволяє забезпечити прийнятний рівень ризиків.

Система лімітів Товариства має багаторівневу структуру⁵:

- Апетит до ризику та/або інші верхньорівневі ліміти (обмеження);
- Ліміти за видами істотних (можливо матеріальних) ризиків для Товариства;
- Ліміти на підрозділи/колегіальні органи/посадові особи Товариства, що здійснюють функції прийняття істотних/матеріальних ризиків;

⁵ Структура лімітів/ обмежень по окремому виду ризику відображається у ВНД Товариства, що описують управління цим видом ризику.

- Ліміти за обсягом здійснюваних операцій з одним контрагентом, групою контрагентів, пов'язаних певними ознаками, за обсягом операцій, що здійснюються з фінансовими інструментами і тому подібне;
- Інші обмеження ризику, необхідні для ефективного управління ризиками.

Апетит до ризику та інші верхньорівневі ліміти (обмеження) для усіх істотних ризиків затверджуються наглядовою радою Товариства щорічно в період (одночасно з) затвердження бюджету на наступний фінансовий рік.

Апетит до ризику

Апетит до ризику встановлюється відповідно до наступних принципів:

- Апетит до ризику встановлюється на усі виявлені істотні ризики, до яких схильне Товариство;
- Показники Апетиту до ризику обираються такі, які найадекватніше оцінюють рівень відповідного ризику і є найбільш агрегуючими по відповідному виду ризику;
- Апетит до ризику не включає цільові показники по доходності та рівню адміністративних витрат, які встановлюються при бізнес-плануванні. Апетит до ризику в т.ч. не дублює умови стратегії/стратегічного плану розвитку Товариства або фінансового плану Товариства, а доповнює їх, визначаючи максимально допустимий рівень ризику.
- Апетит до ризику містить сигнальні та граничні значення (ліміти). Для кожного показника Апетиту до ризику визначаються дві межі: ліміт «жовтої зони» та ліміт «червоної зони» Апетиту до ризику. Під лімітом «жовтої зони» розуміється межа, перевищення якої повинне сигналізувати про необхідність прийняття/ініціалізації управлінських заходів, спрямованих на запобігання порушення ліміту «червоної зони». Під лімітом «червоної зони» Апетиту до ризику, мається на увазі гранична межа, значення якої не має бути порушене. Під цільовими рівнями ризику розуміються значення показника, що не порушують межу «жовтої зони» Апетиту до ризику на усьому горизонті планування. Значення Апетиту до ризику, які не досягають «жовтої зони» знаходяться в «зеленій зоні».
- Апетит до ризику встановлюється на горизонт стратегічного планування (на період затвердженої стратегії/стратегічного плану розвитку Товариства).

Апетит до ризику розробляється з урахуванням стратегії/стратегічного плану розвитку Товариства та з урахуванням результатів стрес-тестування.

При визначенні показників, для включення в Апетит до ризику, враховуються наступні вимоги та обмеження:

- Ефективність показників, як заходу обмеження ризику з урахуванням їх історичної динаміки;
- Достатності покриття показниками істотних ризиків Товариства, виявлених при ідентифікації та оцінці істотності ризиків;
- Відповідності показників існуючим та очікуваним регуляторним вимогам.

Апетит до ризику є набором показників за окремими ризиками, може бути встановлений у вигляді агрегованих показників на декілька ризиків. Окрім кількісних показників Апетит до ризику Товариства може також визначатися у вигляді принципів управління ризиками та/або цільового кредитного рейтингу (якісні показники).

Сукупний Апетит до ризику визначається як достатність регулятивного капіталу Товариства по істотних ризиках (окрім ризику ліквідності). Граничне значення достатності

регулятивного капіталу Товариства по істотних ризиках (окрім ризику ліквідності) встановлюється не менш регуляторного значення (Risk capacity).

3.4.4.4 Зниження рівня/ передача ризику

Пом'якшення - комплекс заходів, спрямований на зменшення вірогідності виникнення ризику та/або зменшення впливу ризику на результати діяльності Товариства. До таких заходів можуть відноситися: зміна бізнес-процесів, отримання забезпечення і тому подібне.

Диверсифікація - розподіл ринкових позицій, активів або зобов'язань за різними напрямками, які слабо корелюють між собою (тимчасовим кошикам, різним видам фінансових інструментів), з метою зниження максимально можливих втрат за одну подію. Диверсифікація використовується для зниження ризику, пов'язаного з конкретним інструментом, і як механізм реалізації лімітів концентрації.

Хеджування - метод зменшення величини ризику шляхом відкриття контр-позицій. Полягає в компенсації збитку від об'єкту хеджування за рахунок прибутку від інструменту хеджування, які виникають за одних і тих же самих умов або подій.

Передача ризику - передача Товариством своєї відповідальності за ризик іншим особам за винагороду зі збереженням наявного рівня ризику.

Передача ризику може здійснюватися шляхом **страхування** (метод зменшення ризику шляхом компенсації збитку від ризику за рахунок страхової організації (компанії)) або шляхом передачі функцій Товариства третім особам, з передачею відповідних ризиків і відповідальності (**аутсорсинг**).

При передачі ризику третім особам, Товариство має оцінити здатність таких третіх осіб управляти ризиками. При цьому, Товариство повинно мати достатньо інструментів моніторингу та контролю таких третіх осіб (які мають бути передбачені відповідною договірною базою з ними).

3.4.4.5 Ухилення від ризику

Товариство уникає проведення операцій, продажу продуктів, ведення напрямів діяльності, які несуть неприйнятно високий ризик для Товариства, або ризик яких неможливо оцінити.

3.4.4. Моніторинг та контроль

Товариство забезпечує поточний моніторинг рівня усіх істотних та матеріальних ризиків на відповідність рівню Апетиту до ризику, а також інших встановлених лімітів.

Система моніторингу побудована так, щоб усі істотні ризики, та визначені Товариством матеріальні ризики, мали нормативні документи по вимірюванню, управлінню та моніторингу таких ризиків (див. пп. 3.4.4.1 пп.3.4.4. п.3.4. Політики).

В якості інструментів моніторингу використовуються: показники Апетиту до ризику, інші ліміти ризику, ключові індикатори ризику та/або система інших застережливих сигналів.

Для забезпечення належного внутрішнього контролю, попередження порушення і, можливо навіть, шахрайства, в Товаристві унеможливлено прийняття ризику однією особою. Будь-яке рішення приймається відповідним колегіальним органом Товариства. Будь-яка операція не може бути здійснена від ухвалення рішення до реалізації договору у вертикалі одного підрозділу (див. пп. 3.2.5. п.3.2. Політики).

Будь-які порушення даних правил, а також перевищення лімітів ризику мають бути ескальовані підрозділом ризиків (дирекцією з управління ризиків або підрозділом контролю за дотриманням норм (комплаєнс)) на рівень наглядової ради Товариства відповідно до процедур, регламентованих у ВНД за відповідними ризиками.

3.4.5. Звітність

З метою забезпечення ухвалення адекватних та своєчасних рішень, інформація (звітність) повинна надаватися управлінському персоналу, правлінню Товариства та наглядовій раді Товариства, виходячи з таких основних принципів:

- *Своєчасність*: По істотних та матеріальних ризиках інформація, яка вимагає негайного ухвалення рішень або реакції, повинна надходити оперативно, так, щоб відповідні рішення уповноваженими особами були прийняті своєчасно, необхідні заходи були ініційовані на ранній стадії.
- *Раціональність*: При формуванні звітності необхідно фокусуватися на максимізації економічності системи звітності, забезпечуючи наявність усієї необхідної інформації для прийняття управлінських рішень.
- *Доступне сприйняття*: Звітність має бути зрозуміла цільовій аудиторії з точки зору рівня деталізації та об'єму інформації, яка міститься в ній.
- *Прозорість*: Звітність по ризикам повинна містити коректні, порівнянні та точні дані.
- *Повнота*: Звітність має бути комплексною, містити інформацію по усіх істотних/матеріальних ризиках, а також інформацію про дотримання регуляторних вимог. Звіти повинні містити порівняння фактичної величини ризиків зі встановленим Апетитом до ризику та іншими лімітами.
- *Порівняльність і агрегованість*: Формат звітності повинен дозволяти агрегувати інформацію за різними видами ризиків і напрямках бізнесу для забезпечення повноти представлення структури ризику на рівні Товариства.
- *Співставленість*: Звітність з ризиків має бути порівнянна із Звітністю з ризиків за попередні періоди. Усі рішення про зміни в звітності повинні розкриватися, а дані за минулі порівнянні періоди повинні розраховуватися⁶ відповідно до прийнятих змін.
- *Терміни*: Організація системи звітності повинна забезпечувати, щоб у разі кризових умов можливо було забезпечити оперативне надання даних про фактичний та цільовий рівень і структуру ризиків для своєчасного вжиття управлінських заходів.
- *Цілісність*: Звітність повинна формуватися із заданою періодичністю і зміст звітів повинен представлятися в структурованому вигляді.

3.5. Організаційна структура управління ризиками

Функції учасників системи управління ризиками розподіляються згідно з принципом 3-х ліній захисту, як це визначено в пп. 3.2.5 п.3.2. Політики. Ключові учасники системи управління ризиками є наступні органи:

3.5.1. Суб'єкти управління ризиками Товариства

До суб'єктів управління ризиками Товариства відносяться наступні органи/ підрозділи:

- наглядова рада Товариства;
- правління Товариства;
- комітети Товариства, яким делеговані права по управлінню істотними/матеріальними ризиками;

⁶ За наявності можливості.

- Підрозділи першої лінії захисту:
 - o дирекція кредитних операцій, дирекція термомодернізації, фінансовий департамент, управління бухгалтерського обліку та звітності, управління фінансово-економічного планування та аналізу, управління казначейських операцій, інші.
- Підрозділи другої лінії захисту:
 - o керівник дирекції з управління ризиками та дирекція з управління ризиками;
 - o керівник підрозділу контролю за дотриманням норм (комплаєнс).
- Підрозділ третьої лінії захисту:
 - o Підрозділ з питань внутрішнього аудиту.

3.5.2. Наглядова рада Товариства ⁷

Основне завдання наглядової ради Товариства - забезпечення функціонування та контроль за ефективністю системи управління ризиками. Для цього наглядова рада Товариства:

- затверджує внутрішні положення, якими регулюється діяльність Товариства, крім тих, що належать до виключної компетенції загальних зборів законом та тих, що рішенням наглядової ради передані для затвердження правління;
- затверджує в установленому порядку положення про винагороду членів правління;
- затверджує в установленому порядку звіт про винагороду членів Правління;
- готує порядок денний загальних зборів Товариства, прийняття рішення про дату їх проведення та включення пропозицій до порядку денного, крім скликання акціонерами позачергових загальних зборів Товариства;
- формує тимчасову лічильну комісію у разі скликання загальних зборів Наглядовою Радою;
- затверджує форми і текст бюлетеня для голосування;
- приймає рішення про проведення чергових або позачергових загальних зборів Товариства відповідно до Статуту та у випадках, передбачених законом;
- приймає рішення про емісію Товариством інших цінних паперів, крім акцій;
- приймає рішення про викуп розміщених Товариством інших, крім акцій, цінних паперів;
- затверджує ринкову вартість майна у випадках, передбачених законом;
- обирає та припиняє повноважень голови та членів Правління;
- затверджує умови контрактів, що будуть укладатися з головою та членами правління, установлення розміру їх винагороди;
- приймає рішення про відсторонення голови або члена правління від здійснення повноважень та обрання особи, яка тимчасово буде здійснювати повноваження голови правління;
- створює підрозділ з питань внутрішнього аудиту, підрозділу з управління ризиками та підрозділу контролю за дотриманням норм (комплаєнс), погоджує положення про керівника з питань управління ризиками та програму з управління ризиками

⁷ Повний перелік функцій наглядової ради Товариства, правління і комітетів Товариства регламентується в Положеннях по кожному з вказаних колегіальних органів Товариства.

Товариства, а також затверджує стратегію та політику управління ризиками, процедури управління ними, а також перелік ризиків, їх граничних розмірів;

- призначає і звільняє керівника підрозділу внутрішнього аудиту (внутрішнього аудитора), корпоративного секретаря;
- затверджує умови трудових договорів, що укладаються з керівником та працівниками підрозділу внутрішнього аудиту (з внутрішнім аудитором), установлення розміру їхньої винагороди, у тому числі заохочувальних та компенсаційних виплат;
- визначає порядок роботи та планів підрозділу внутрішнього аудиту і контроль за його діяльністю;
- затверджує положення про винагороду працівників внутрішнього аудиту;
- затверджує звіт про винагороду працівників внутрішнього аудиту;
- здійснює контроль за своєчасністю надання (опублікування) Товариством достовірної інформації про його діяльність відповідно до законодавства, опублікування Товариством інформації про принципи (кодекс) корпоративного управління Товариства, про фінансові послуги, що надаються Товариством, як емітента цінних паперів;
- розглядає звіт правління та затвердження заходів за результатами його розгляду;
- обирає реєстраційну комісію, за винятком випадків, установлених законом;
- обирає аудитора (аудиторської фірми) Товариства для проведення аудиторської перевірки за результатами поточного та/або минулого (минулих) року (років) та визначення умов договору, що укладатиметься з таким аудитором (аудиторською фірмою), установлення розміру оплати його (її) послуг;
- затверджує рекомендацій загальним зборам за результатами розгляду висновку зовнішнього незалежного аудитора (аудиторської фірми) Товариства для прийняття рішення щодо нього;
- вирішує питання про участь Товариства у промислово-фінансових групах та інших об'єднаннях на підставі подання правління;
- вирішує питання про створення та/або участь в будь-яких юридичних особах, їх реорганізацію та ліквідацію;
- вирішує питання на підставі подання правління про створення, реорганізацію, зміну місцезнаходження та/або ліквідацію структурних та/або відокремлених підрозділів Товариства, а також юридичних осіб, засновником, співзасновником або учасником яких є Товариство;
- вирішує питання, що належать до компетенції наглядової ради згідно з розділом XVI Закону України "Про акціонерні товариства", у разі злиття, приєднання, поділу, виділу або перетворення Товариства;
- приймає рішення про вчинення значного правочину або про попереднє надання згоди на вчинення такого правочину, якщо ринкова вартість майна або послуг, що є його предметом, становить від 10 (десяти) до 25 (двадцяти п'яти) відсотків вартості активів за даними останньої річної фінансової звітності Товариства;
- приймає рішення про надання згоди на вчинення правочину із заінтересованістю, якщо ринкова вартість майна або послуг чи сума коштів, що є предметом правочину із заінтересованістю, перевищує 1 (один) відсоток вартості активів за даними останньої річної фінансової звітності Товариства;

- визначає імовірність визнання Товариства неплатоспроможним унаслідок прийняття ним на себе зобов'язань або їх виконання, у тому числі внаслідок виплати дивідендів або викупу акцій;
- приймає рішення про обрання оцінювача майна Товариства та затвердження умов договору, що буде укладатися з ним, установлення розміру оплати його послуг;
- приймає рішення про обрання (заміну) депозитарної установи, яка надає Товариству додаткові послуги, затвердження умов договору, що укладатиметься з нею, установлення розміру оплати її послуг;
- створює комітети наглядової ради, затверджує положення про них, перелік питань, що передаються їм для вивчення та підготовки відповідних пропозицій, обирає та припиняє повноваження членів комітетів наглядової ради;
- обирає та припиняє повноваження корпоративного секретаря, повноваження якого визначаються Статутом, принципами (кодексом) корпоративного управління, положенням про наглядову раду Товариства, положенням про корпоративного секретаря;
- погоджує стратегії/стратегічні плани розвитку Товариства;
- погоджує підготовленого правлінням фінансового та інвестиційного планів Товариства, а також інвестиційного плану на середньострокову перспективу (3–5 років), звітів про їх виконання;
- утворює комплексну, адекватну та ефективну систему управління ризиками, забезпечує її функціонування та контроль за ефективністю функціонування системи управління ризиками;
- розглядає та затверджує комплаєнс програми Товариства та забезпечує контроль за її ефективністю;
- забезпечує функціонування системи внутрішнього контролю Товариства та контроль за її ефективністю;
- визначає джерела капіталізації та іншого фінансування Товариства;
- складає щорічний звіт за результатами діяльності наглядової ради, оцінку роботи членів наглядової ради, якості корпоративного управління та винесення їх на затвердження загальними зборами;
- розглядає затвержені загальними зборами заходи за результатами розгляду звіту наглядової ради з метою підвищення ефективності роботи наглядової ради;
- встановлює показники ефективності діяльності правління з урахуванням чітких цілей діяльності Товариства, встановлених стратегією/стратегічними планами розвитку Товариства;
- здійснює контроль за діяльністю Правління та оцінювання результатів його діяльності, а також прийняття рішення про притягнення до дисциплінарної та майнової відповідальності членів Правління;
- приймає рішення про укладення договорів добровільного страхування відповідальності голови правління, голови та членів наглядової ради, визначення платника страхової премії договору страхування та встановлення максимального розміру витрат на сплату страхової премії за договором страхування, який повинен відповідати витратам на страхування, що передбачені у фінансовому плані Товариства, та інші умови за договором страхування;

- вирішує інші питання, що належать до виключної компетенції наглядової ради відповідно до закону та Статуту Товариства.

3.5.3. Правління Товариства

Правління забезпечує побудову ефективної системи управління ризиками, для чого:

- Здійснює організацію діяльності Товариства, фінансування, ведення обліку та складання звітності, роботу з цінними паперами, у встановленому законодавством порядку придбання акцій інших акціонерних товариств;
- Здійснює підготовку та подає на затвердження загальним зборам проект стратегічного плану розвитку Товариства, розроблення річного фінансового та інвестиційного планів Товариства, а також інвестиційного плану на середньострокову перспективу (3–5 років), здійснення контролю за їх виконанням;
- Погоджує напрями діяльності, обсяги, перспективні, фінансові плани та інвестиційні програми філій, представництв, інших відокремлених підрозділів Товариства;
- вирішує всі питання управління юридичними особами, акціонером (засновником, учасником) яких є Товариство, а також філій, представництв, інших відокремлених підрозділів. Для дочірніх підприємств (компаній), засновником яких є Товариство, рішення, прийняті правлінням, є рішеннями їх загальних зборів та обов'язковими до виконання іншими органами (органом) таких юридичних осіб. Для господарських товариств, єдиним акціонером (засновником, учасником) яких є Товариство, рішення правління Товариства є підставою для оформлення рішення загальних зборів акціонерів (учасників) таких товариств за підписом голови правління. Для господарських товариств, у яких Товариство не є єдиним акціонером (засновником, учасником), рішення правління є підставою для оформлення завдання представнику Товариства на голосування на загальних зборах акціонерів (засновників, учасників) таких товариств;
- приймає рішення про утворення, ліквідацію, реорганізацію дочірніх підприємств, філій, представництв та інших відокремлених підрозділів Товариства за погодженням з наглядовою радою;
- попередньо розглядає питання, що належать до компетенції загальних зборів, наглядової ради, готує матеріали для розгляду цих питань зазначеними органами;
- вчиняє правочини, якщо ринкова вартість майна, робіт або послуг, що є предметом такого правочину, становить до 10 (десяти) відсотків вартості активів за даними останньої річної фінансової звітності Товариства;
- організовує виконання рішень загальних зборів та наглядової ради;
- готує річну фінансову звітність Товариства;
- забезпечує дотримання Товариством, його дочірніми підприємствами, філіями, представництвами та іншими відокремленими підрозділами вимог законодавства та Статуту Товариства;
- розглядає матеріали, складених за результатами перевірок фінансово-господарської діяльності Товариства, звітів керівників його дочірніх підприємств, філій, представництв та інших відокремлених підрозділів з прийняттям відповідних рішень;
- проводить аналіз і подає на розгляд загальних зборів та наглядової ради річного звіту Товариства, інформацію про діяльність його дочірніх підприємств, філій, представництв та інших відокремлених підрозділів;

- визначає організаційну структуру Товариства та його штатного розпису та подає загальним зборам для погодження організаційної структури Товариства;
- затверджує положення про структурні підрозділи Товариства, посадові інструкції, умови оплати праці та преміювання працівників Товариства;
- вирішує інші питання, пов'язані з поточною діяльністю Товариства, за винятком тих, що віднесені законодавством та Статутом Товариства до виключної компетенції загальних зборів та наглядової ради;
- притягує до передбаченої законом відповідальності директорів дочірніх підприємств, філій, представництв та інших відокремлених підрозділів Товариства;
- за погодженням із загальними зборами залучає Товариством кредити (позики) шляхом укладення кредитного договору, договору позики або випуску облігацій, у результаті якого виникають зобов'язання щодо повернення коштів, та надання гарантій або поруки за такими зобов'язаннями;
- здійснює інші повноваження, передбачених законодавством, цим Статутом, внутрішніми документами товариства, рішеннями загальних зборів та наглядової ради.

3.5.4. Комітети Правління Товариства з управління ризиками

Товариство, при необхідності, створює для управління різними видами ризиків різні комітети⁸. В цілому зазначені комітети виконують функції:

- здійснюють управління ризиками Товариства у межах повноважень, вимог та обмежень, затверджених Товариством;
- затверджують значення лімітів⁹ в межах встановленого Апетиту до ризику;
- затверджують інші обмеження ризиків, що ґрунтуються на якісних показниках;
- контролюють дотримання лімітів та/або інших обмежень, що ґрунтуються на якісних показниках.

Конкретний перелік повноважень таких комітетів визначений у відповідних положеннях, затверджених правлінням Товариства. Питання/ризик, не делеговані таким комітетам, залишаються в компетенції правління Товариства (якщо не визначені положенням про наглядову раду Товариства винятковою компетенцією наглядової ради).

3.5.5. Керівник дирекції з управління ризиками та дирекція з управління ризиками

З метою забезпечення ефективного функціонування системи управління ризиками, дирекція з управління ризиками забезпечує своєчасне виявлення, вимір, моніторинг, контроль, зниження і побудування системи звітності щодо істотних і матеріальних ризиків (крім ризиків комплаєнс), для чого:

- виконує функції 2-ої лінії захисту (див. пп. 3.2.5 п. 3.2. Політики) по кредитному, ринковому, операційному ризику, ризику ліквідності та іншим ризикам, що віднесені до суттєвих/матеріальних, які не відносяться до комплаєнс-ризиків;
- забезпечує методологічну підтримку підрозділів, відповідальних за ризик, з питань

⁸ До таких комітетів відносяться: колегіальні органи Товариства з питань кредитів та інвестицій - в частині кредитних ризиків; комітет з управління активами та пасивами - в частині ризиків ліквідності, ринкових ризиків. Інші види ризиків - в компетенції правління Товариства.

⁹ Рівень затвердження лімітів і обмежень може відрізнятися і визначатися в політиках/програмах по певному виду ризику.

формування систем управління окремими видами ризику, розробляє/погоджує підходи/методологію по управлінню ризиками;

- здійснює прогнозування сукупного рівня істотних/ матеріальних ризиків, а також проводить моніторинг та контроль сукупного рівня прийнятого ризику/ Апетиту до ризику;
- бере участь у розробленні стратегії управління проблемними активами й оперативного плану та здійснює моніторинг за їх реалізацією;
- готує висновки, як по ризикам, властивим новим кредитним операціям, так і змінам в діючі кредитні операції, з метою ухвалення управлінських рішень про виконання таких кредитних операцій/внесенню змін до діючих кредитних операцій;
- здійснює контроль за оцінкою майна;
- здійснює стрес-тестування;
- обчислює профіль ризику Товариства;
- готує висновки для прийняття управлінських рішень щодо врегулювання заборгованості боржників/контрагентів;
- розробляє, впроваджує та здійснює моніторинг системи раннього реагування;
- впроваджує систему врегулювання проблемної заборгованості.

Дирекція з управління ризиками має право виконувати інші функції з управління ризиками, додатково до визначених, та які не суперечать вимогам законодавства України та нормативно-правових актів НБУ.

Керівник дирекції з управління ризиками виконує такі функції:

- подає звіти щодо ризиків наглядовій раді Товариства та правлінню Товариства з встановленою періодичністю;
- інформує наглядову раду та правління Товариства про надмірні ризики, на які може наражатись Товариство;
- забезпечує координацію роботи з питань управління ризиками між структурними підрозділами Товариства;
- надає пропозиції наглядовій раді та правлінню Товариства щодо необхідних заходів для пом'якшення впливу ризиків (у розрізі кожного виду ризику) на фінансовий стан, капітал та ліквідність Товариства, включаючи ініціювання встановлення лімітів ризиків та/або перегляду їх значень;
- розробляє, бере участь у розробленні внутрішніх документів щодо управління ризиками.

Керівник дирекції з управління ризиками має право виконувати інші функції, додатково до визначених, та які не суперечать вимогам законодавства України та нормативно-правових актів НБУ.

3.5.6. Керівник підрозділу контролю за дотриманням норм (комплаєнс)

Керівник підрозділу контролю за дотриманням норм (комплаєнс), з метою забезпечення ефективної системи управління комплаєнс-ризиком, виконує функції з управління комплаєнс-ризиком, що визначаються Постановою НБУ № 64, - функції 2-ої лінії захисту по комплаєнс-ризиком¹⁰.

¹⁰ Функції комплаєнс-менеджера детальніше описуються у ВНД по Комплаєнс-ризиком.

Керівник підрозділу контролю за дотриманням норм (комплаєнс) має право виконувати інші функції з управління ризиками, додатково до визначених, та які не суперечать вимогам законодавства України та нормативно-правових актів НБУ.

Керівник підрозділу контролю за дотриманням норм (комплаєнс) виконує такі функції:

- подає звіти щодо комплаєнс-ризиків наглядовій раді Товариства, комітету з управління ризиками (у випадку його створення) та правлінню Товариства;
- забезпечує координацію роботи з питань управління комплаєнс-ризиком між структурними підрозділами Товариства;
- інформує наглядову раду Товариства, комітет з управління ризиками (у випадку його створення), правління Товариства про надмірні ризики, на які може наражатися Товариства;
- забезпечує розроблення, бере участь у розробленні внутрішньо-організаційних документів з управління ризиків в межах своєї компетенції.

Комплаєнс-менеджер має право виконувати інші функції, додатково до визначених, та які не суперечать вимогам законодавства України та нормативно-правових актів НБУ.

3.5.7. Фінансовий департамент

Фінансовий департамент виконує функції першою лінією захисту при управлінні ринковими ризиками та ризиком ліквідності, а саме:

- готує фінансовий план Товариства і механізми контролю виконання показників фінансового плану Товариства;
- розробляє план по управлінню достатністю капіталу в межах процедури бізнес-планування Товариства, в т.ч. план по управлінню ліквідністю та достатністю капіталу в кризових ситуаціях;
- здійснює регулярний прогноз показників достатності капіталу, а також показників ризику ліквідності;
- здійснює оперативний моніторинг дотримання Апетиту до ризику в частині показників достатності капіталу, а також ризику ліквідності;
- розробляє заходи по управлінню достатністю капіталу, а також показників ліквідності і представляє їх на розгляд відповідних колегіальних органів Товариства, координує їх реалізацію;
- бере участь в проведенні стрес-тестування Товариства;
- формує управлінську звітність за фінансовими показниками Товариства.

3.5.8. Управління бухгалтерського обліку та звітності

Управління бухгалтерського обліку та звітності виконує функції першої лінії захисту при управлінні податковими ризиками, а саме:

- проведення ідентифікації та оцінки податкових ризиків Товариства;
- моніторинг змін податкового законодавства України і правозастосовуваної практики з метою виявлення обставин, які могли б мати вплив на оцінку вірогідності і розміру наслідків податкових ризиків;
- залучення до проведення оцінки податкових ризиків зовнішніх та внутрішніх експертів, в т.ч. структурних підрозділів, що забезпечують управління суміжними видами ризиків (за необхідності);
- запропонування для затвердження і реалізація (після затвердження) методу управління щодо податкових ризиків, що виникають в рамках бізнес-процесів

- Товариства, в т.ч. розробка плану заходів з реалізації оптимального методу управління для виявлення податкових ризиків, включаючи визначення відповідальних за його реалізацію, і інформування структурних підрозділів Товариства про виявлені податкові ризики і необхідні дії для їх мінімізації;
- визначення розміру резерву на покриття податкового ризику, необхідного/запропонованого для формування в фінансовому/управлінському обліку;
 - підтримка Реєстру податкових ризиків, оновлення інформації в Реєстрі податкових ризиків протягом їх життєвого циклу і інформування правління Товариства у випадку змін в Реєстрі податкових ризиків;
 - моніторинг статусу заходів з управління податковими ризиками, оцінка ефективності реалізованих заходів з управління податковими ризиками;
 - розробка і актуалізація ВНД, що визначають вимоги і методологію ідентифікації, оцінки, контролю і управління податковим ризиком;
 - підготовку звітів з податкового ризику для керівництва Товариства, органів управління Товариства і інших колегіальних органів Товариства, що здійснюють управління ризиками, в обсязі, необхідному для прийняття рішень.

3.5.9. Підрозділи Товариства, відповідальні за прийняття ризику

Підрозділи, які ініціюють проведення операцій і відповідальні за прийняття ризику, виконують функції першої лінії захисту (див. пп. 3.2.5. п.3.2. Політики).

Додатково, в частині управління репутаційним ризиком, підрозділ, якому передані функції зовнішніх комунікацій¹¹, здійснює наступні функції в частині функцій 1-й лінії захисту з репутаційного ризику:

- здійснює заходи ідентифікації репутаційного ризику шляхом моніторингу і аналізу публікацій в ЗМІ всіх рівнів, оцінки, контролю рівня ризику;
- розробляє і впроваджує заходи з попередження/зниження рівня репутаційного ризику;
- здійснює контроль якості реалізації процедур управління репутаційним ризиком та проводить оцінки їх ефективності, взаємодіє в цій області з іншими структурними підрозділами Товариства;
- доводить до відома керівника дирекції з управління ризиками /Керівника підрозділу контролю за дотриманням норм (комплаєнс), а також правління Товариства інформацію з питань, що виникають в ході здійснення своїх функцій в частині репутаційного ризику.

3.5.10. Підрозділ з питань внутрішнього аудиту

Підрозділ з питань внутрішнього аудиту здійснює функції 3-ої лінії захисту за всіма ризиками.

РОЗДІЛ 4. КОНТРОЛЬ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

4.1. Керівники підрозділів, визначених в п. 3.5. Політики, як частина організаційної структури управління ризиками, несуть відповідальність за виконанням підпорядкованими ним підрозділами функцій, визначених в п. 3.5. Політики.

4.2. Контроль за виконанням Політики покладається на наглядову раду Товариства, який здійснюється через управлінську звітність.

4.3. Відповідальність за розробку та відповідність Політики вимогам законодавства України та внутрішніми документам, покладається на Дирекція з управління ризиками.

¹¹ На момент затвердження Політики – департамент маркетингових комунікацій.

4.4. Профільні підрозділи Товариства, які приймають участь у розробці та погодженні Політики, несуть відповідальність за зміст Політики, відповідно до їх компетенції.

РОЗДІЛ 5. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Даний документ є безстроковим, діє до моменту його відміни або прийняття нового документу, з набуттям сили якого попередній документ втрачає чинність.

5.2. У разі, якщо які-небудь пункти (розділи) Політики суперечитимуть законодавству України або рішенням (документам), прийнятим відповідними компетентними органами Товариства, такі пункти (розділи) цього документу не мають сили і не застосовуються.

5.3. За необхідності, Політика переглядається та актуалізується структурним підрозділом Товариства у відповідності до профільного напрямку діяльності, у тому числі з метою покращення ефективності внутрішніх процедур.